

УДК 621.326

Тихий А. – ст. гр. ОКС-106

Гусятинський коледж ТДТУ імені Івана Пулюя

ЛЕСЬ КУРБАС - ВІД «ТЕРНОПІЛЬСЬКИХ ТЕАТРАЛЬНИХ ВЕЧОРІВ» ДО ТЕАТРУ «БЕРЕЗІЛЬ»

Науковий керівник: викладач вищої категорії Шот Г.Г.

В історії культури кожного народу існує кілька видатних осіб, на які так чи інакше зорієнтовано весь культурологічний простір. Вони або найповніше відбивають потреби й проблеми свого часу, або випереджають його. Для української історії ХХ сторіччя такою постаттю є Лесь Курбас - режисер, актор, театральний діяч, представник українського модерну, що у повній мірі розділив трагічну долю свого покоління.

Доля Курбаса унікальна навіть в аспекті окремої доби. Унікальним є і вплив його постаті на майбутнє. Навесні 1915 року він, як «вільний митець», збирає навколо себе групу професійних акторів та студентської молоді й утворює мистецьке товариство «Тернопільські театральні вечори». Лесь Курбас протягом своєї творчої праці як режисер і директор «Тернопільських театральних вечорів» поставив 10 драматичних творів, близько тридцяти вистав.

У 1916 році Лесь Курбас отримав пропозицію очолюваного славнозвісним Миколою Садовським Київського українського театру вступити до його трупі. На сцені театру М.Садовського Курбас майстерно зіграв такі ролі: Степана в «Невольнику», Гната в «Безталанній», Зайди-голови в однойменній виставі, Микити - «Дай серцю волю, заведе в неволю», Романа у виставі «Про що тирса шелестіла», Вагнера в «Казці старого млина». Молодий театр Курбаса розпочався під канонади Першої світової війни і в переддень Жовтневої революції (перевороту) в Росії. Саме в цьому театрі Курбас уперше втілює у життя свої ідеї того часу про шлях театру. Історія Молодого театру - своєрідна антологія театральних стилів, естетика різноманітного формотворення.

У березні 1919 року, після встановлення Радянської влади в Україні, Молодий театр був націоналізований і влився в організований на базі Драматичного театру Перший Державний театр УРСР імені Т.Шевченка. На основі Молодого Театру Курбас створює Київський драматичний театр («Киїдрамте»), що жив в основному репертуаром Молодого театру, який «касовими» п'єсами В.Винниченка і комедійною класикою. У 1922 році Курбас створює Мистецьке об'єднання «Березіль» з цілою системою майстерень та лабораторій: за перші ж роки свого існування «Березіль» стає провідним театром революційної України.

З Курбасової театральної школи вийшли народні артисти СРСР А. Бучма, М. Крушельницькій, Л. Сердюк, В. Василько, Д. Антонович, Є. Бондаренко, Д. Мілютенко. Починали у Курбаса Наталя Ужвій та Гнат Юра. Курбас набув в Україні такої слави, що інші режисери, які зовсім не поділяли його ідей про театральне мистецтво, імітували його сценічні композиції, переписували музичний акомпанемент, повторюючи постановки, що мали великий успіх у Курбаса, як, наприклад, інсценізація «Гайдамаків» за Шевченком. У 1999 році започаткований фестиваль «Тернопільські театральні вечори. Дебют». Цей фестиваль став єдиним місточком театального життя краю від початку до кінця 20-го століття. Його назва воскрешає пам'ять про створений Лесем Курбасом у 1915 році в Тернополі професійний театр «Тернопільські театральні вечори» і засвідчує велику шану театральній громадськості до свого видатного земляка - українського режисера-реформатора.